

**Doç. Dr.
Nilüfer Tetik**

**Yrd. Doç. Dr.
Fatma Kınay**

**Öğr. Gör. Dr.
Ayşegül Çiğer**

Antalya İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarına Yönelik Durum Analizi ve Beklentilerini Saptamaya Dönük Bir Araştırma

Doç. Dr. Nilüfer Tetik

Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO.

Yrd. Doç. Dr. Fatma Kınay

Akdeniz Üniversitesi, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik YO.

Öğr. Gör. Dr. Ayşegül Çiğer

Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek YO.

Özet

Son yıllarda ekonomik ortamda yaşanan küreselleşme ve teknolojik gelişmeler muhasebe mesleğini de önemli ölçüde etkilemiş ve profesyonel muhasebeci profilinin değişmesine neden olmuştur. Antalya ilinde Serbest Muhasebeci ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler'e yönelik olarak yapılan araştırmada; meslek mensuplarının sözü edilen değişimin neresinde oldukları, mesleğin geleceğine nasıl baktıkları, beklentileri ve karşılaştıkları sorunlar incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda, meslek mensuplarının teknolojiyi, mükellefe hizmet anlamında tek bir amaç için kullandıkları, ancak elektronik haberleşme, veri entegrasyonu ve mükelleflerin kendi bilgilerini uzaktan erişim olanağının sağlanması gibi konularda teknolojiden yeteri kadar yararlanmadıkları tesbit edilmiştir. Ayrıca, meslek mensupları mesleğe başlamadan önce alınan eğitimi her ne kadar yeterli bulsa da, bu gelişmeler için sürekli mesleki eğitim programlarına katılma konusunda mesleği uzun süredir icra edenler ile yeni başlayanlar arasında farklı görüşler olduğu da anlaşılmıştır. Geleceğin SM ve SMMM'lerinde olması gereken özelliklerde günümüzün değişen koşullarına uygun olarak teknoloji takibi ve bilgi ilk sıralarda yer almaktadır. Diğer taraftan, SMMM'ler geleceğe daha olumlu bakarken, SM'ler daha olumsuz bakmaktadır. Bunda da meslek yasasının etkili olduğunu düşünmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe mesleği, teknoloji, muhasebe eğitimi, muhasebe elemanı profili.

Abstract (A Research on Current Situation and Expectations of Accounting Professionals in Antalya)

Globalisation and technological developments in economical context in recent years have considerably influenced accounting profession and given rise to a change in the profile of professional accountants. The research on Public Accountants (PAs) and Certified Public Accountants (CPAs) in Antalya aims to examine the situation of PAs and CPAs in the abovementioned change process, their perspective on the future of profession, their expectations and problems. The research reveals that they utilize technology merely for one purpose in terms of better service to tax payers as their clients. However, it is discovered that the use of technology by PAs and CPAs in terms of electronical communication, data integration and remote access to client's own data is not sufficient. Besides, it also revealed that there is a difference between incipient and experienced accountants on attending

professional training programs although they all agree that the prevocational training is sufficient. Watching changes closely in technology and knowledge is the front rank among the attributes of prospective PAs and CPAs. On the other hand, while CPAs have positive attitudes towards the future of the profession, PAs have some negative attitudes. In their opinions, the statute of profession is influential on their attitudes.

Key Words: Accounting profession, technology, accounting education, accounting staff profile.

1. Giriş

Muhasebe mesleğinin yasal niteliğe kavuştuğu 1989 yılından bugüne kadar mesleğin uygulanmasında önemli gelişmeler olmuştur. Bunlar içinde en dikkat çekici olanlarından birisi teknolojik gelişmelerdir. Teknolojiye bağlı olarak, geleneksel muhasebenin esas unsurlarını oluşturan belgeleme, kaydetme, doğrulama gibi faaliyetler etkilenerek¹; rutin sayılabilecek muhasebe işlemleri daha kısa sürede gerçekleştirilmeye başlamıştır. Bunun sonucunda da muhasebenin analiz ve yorumlama fonksiyonları ön plana çıkararak muhasebe mesleğinden ve meslek mensuplarından olan beklentiler artmıştır.

Teknoloji kullanımı, muhasebe uygulamaları için artık zorunluluk haline gelmiştir. . Teknoloji kullanımının getirdiği verim artışı, hız, emek ve zaman tasarrufu muhasebeci için vazgeçilmez unsurlardır. Bu nedenle her muhasebeci, teknoloji konusunda kendini yetiştirmek durumunda kalmaktadır. Kalkınmış ülkelerde muhasebe eğitimi geliştirmeye yönelik yeni yapılanmaların odak noktasını muhasebe eğitimi alan öğrencileri istihdam edecek bireyler ve firmalar oluşturmaktadır. Akademik yaklaşımlar yerine tüketici yaklaşımıyla eğitime yön verilmekte ve yeni stratejiler geliştirilmektedir².

Teknoloji, mükelleflere daha fazla zaman ayırmaya, tekrarlayan hizmet ve faaliyetler üzerinde ise daha az zaman

harcamaya ve verimliliği artırmaya olanak vermektedir. Bu gelişmeler mükelleflerin muhasebecisine duyduğu güveni ve verdiği değeri artırdığı gibi mükellefe ek hizmetler sunulmasına fırsat vererek muhasebecilerin mesleğini istekle yapmaları üzerinde de etkili olabilmektedir³.

Günümüzde meslek mensuplarının teknoloji ve bilgi konusunda yetişmeleri, küresel bilgiye ulaşmaları, ulaşılan bilgiyi yorumlayabilmeleri, kullanmaları ve bu saydığımız becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir. Muhasebecinin artık bilgileri değerlendiren, yorumlayan, konulara dikkat çeken ve yönetici/mükellef için gelecek bilgileri belirleyip ortaya konmasını sağlayacak özelliklerle donatılmış ve bilişim teknolojilerini iyi kullanabilecek şekilde eğitilmeleri kaçınılmaz olmaktadır⁴. Dolayısıyla muhasebeci profili de değişime uğramıştır. Muhasebecinin değişen beklentilere cevap verebilmesi için, yeterli bilgi birikimine sahip olması ve gelişen teknolojiden etkin şekilde yararlanmasına bağlıdır.

Muhasebe mesleğini etkileyen diğer bir gelişme ise küreselleşmedir. Küreselleşmeyle birlikte işletmelerin ve ticaretin uluslararası hale gelmesi işlemlerin ve düzenlemelerin daha karışıklaşmasına neden olmuştur. Bu gelişmeler muhasebe mesleğinin de küreselleşmesine yol açmıştır. Yukarıda ifade edildiği gibi meslek mensuplarının artık profili değişmiş, mesleğin uluslararası düzeyde kaliteli bir şekilde yerine getirilmesi, mesleğin sürekli gelişimi ve uluslar arası mesleki standardın oluşturulabilmesi için “Uluslararası

¹ Mikail Erol vd.: (Eylül 2004), “Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Muhasebe Meslek Elemanlarının (SM-SMMM-YMM) Mesleki Faaliyetlerine Olan Etkileri ve Ampirik Bir Çalışma”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Yıl:4, Sayı:13s. 35

² Hilmi Erdoğan Yayla ve Ekrem Cengiz(Eylül 2005), “Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği”, Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Yıl:5, Sayı:16, s.153.

³ Anonymus, (Nov. 2004), “Technology Efficiencies Can Improve Service to Small-Business Clients”, Accounting Office Management&Administration Report, No:4, Vol:11, p.13.

⁴ Fevzi Sürmeli, (Ocak 2007), “Muhasebe Eğitiminde e-Değişimi Yakalamak”, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Sayı:33, s.30.

Muhasebe Standartları Kurulu” (IFAC) bünyesinde görev yapan “Uluslar arası Muhasebe Eğitim Standartları Kurulu”(IAESB) eğitim standartlarını (IES) yayınlamıştır. Sözkonusu standartlar aşağıda verilmiştir.⁵

- IES 1: Muhasebe Mesleği Eğitim Programına Giriş Koşulları
- IES 2: Muhasebe Mesleği Eğitim Programlarının İçeriği
- IES 3: Mesleki Beceriler
- IES 4: Mesleki Değerler, Etik ve Tutumlar
- IES 5: Staj Yükümlülükleri
- IES 6: Mesleki Kabiliyetlerin ve Yeterliliğin Değerlendirilmesi
- IES 7: Sürekli Mesleki Gelişim (SMG): Yaşam Boyu Öğrenme ve Mesleki Yeterliliğin Sürekli Gelişimi Programı
- IES 8: Denetçiler İçin Yeterlilik Şartları

Muhasebe mesleğinin küresel düzeyde yapılması; bilgiye en kısa sürede ulaşabilen, ulaştığı bilgiyi üretime yansıtabilen ve değişimin gerçekleşmesinde kullanabilen, değişen dünya koşullarına her an uyum sağlayabilen, bilinmeyen bulup onu dünya insanların ihtiyaçlarına sunabilen, riske girebilen, karar verildiğinde kararına sahip çıkabilen, sorun değil çözüm üreten, soru sormaktan, cevap vermekten, düşüncelerini söylemekten çekinmeyen, dinleme becerisi gelişmiş insan gücünün yetiştirilmesine bağlıdır⁶.

Diğer yandan günümüzde meslek mensupları sayısının da hızla arttığı görülmektedir. Bu durum, meslek mensupları arasında yoğun bir rekabet ortamı doğurmaktadır. Dolayısıyla mükellef tabanını yayma ve mevcut mükelleflerle olan işbirliğini korumak için; mükellefe sunulan hizmetin kalitesi ve verimliliği önemli hale gelmektedir. Meslek mensuplarının bunları gerçekleştirebilmeleri, ellerindeki

mevcut teknolojiyi daha etkin kullanmaları ve daha yeni teknolojilere sahip olmaları ile mümkün hale gelebilmektedir.

Bu çalışmada Antalya odasına kayıtlı Serbest Muhasebeci (SM) ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlerin(SMMM) mevcut teknoloji kullanımı, muhasebe mesleğini uygulamada karşılaştıkları sorunlar, meslekten beklentileri, eğitim ve mesleğin geleceğine bakış açıları incelenmeye çalışılmıştır.

2. Antalya İlindeki Muhasebe Meslek Mensuplarının Mevcut Durumu ve Geleceğe Bakışlarına Yönelik Bir Araştırma

2.1 Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı Serbest Muhasebeciler ve Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerin mesleği uygulamalarında; mevcut durumunun tespiti ve geleceğe bakış açılarını ortaya koymaktır.

Bu araştırmada;

1. Meslek mensuplarının eğitim düzeyleri
2. Mesleğin uygulanmasında yaşanan sorunlar
3. Eleman tercihlerinde aranan özellikler
4. Teknolojiden yararlanma
5. Mesleğin geleceği vb. konular araştırılmıştır.

2.2 Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını muhasebe meslek mensupları, çalışmanın evrenini Antalya Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (ASMO) ve örneklem kapsamını ASMO'ya kayıtlı bağımsız çalışan SM ve SMMM oluşturmaktadır. Bu çalışmada ASMO'ya kayıtlı SM ve SMMM'lerden Antalya ili merkez ve ilçelerinde büro faaliyetlerinde bulunan bağımsız çalışan 1443 meslek mensubundan 200 SM ve SMMM örneklem olarak seçilmiştir. Örneklem kapsamındaki muhasebe meslek mensuplarında 121 geri dönüşüm sağlanmıştır. Buna göre anketin geri dönüş oranı %60,5 olarak gerçekleşmiştir.

⁵http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_vayinlar/tmes2004/bildirisi8.doc, Erişim Tarihi: 18/01/2008;
<http://www.ordusmmmo.org.tr/modules.php?name=News&file=article&sid=90>, Erişim Tarihi: 25/01/2008.

⁶<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c5s8/makale/c5s8m3.pdf>, Erişim Tarihi: 05/01/2008.

2.3 Araştırmanın Yöntemi

Araştırmada veri toplama anket yöntemi ile gerçekleştirilmiştir ve anketler ASMO yönetimi aracılığı ile meslek mensuplarına ulaştırılmıştır. Anket formu meslek mensuplarının, demografik özellikleri, teknoloji kullanımlarını, eğitim ve eğitime bakış açılarını ve açık uçlu sorularla da beklentilerini tespit etmek üzere 4 bölümden oluşturulmuştur.

2.4 Verilerin Analizi

Verilen analizinde SPSS 13.0 programı ve MS Excel programları kullanılmıştır. Verilere frekans, çapraz karşılaştırma ve kıkare analizleri yapılmış ancak anlamlı sonuçlar elde edilmediği için bu analizlerden elde edilen bulgulara ayrıntısıyla yer verilmemiştir.

2.5 Araştırmanın Bulguları

		Kişi Sayısı	Toplam Katılım %	Cevap Verenler İçerisinde %
unvan	Serbest Muhasebeci	47	38,8	40,5
	Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	69	57,0	59,5
Toplam Cevap Veren		116	95,9	100,0
Cevap Vermeyen		5	4,1	
Toplam Katılım		121	100,0	

Tablo 1: Meslek Mensuplarının Unvanları

Yapılan ankete 121 kişi katılmış, 116'sı yanıt vermiştir. Tablo 1'de de görüleceği gibi, yanıt veren meslek mensuplarının % 59,5'i Serbest Muhasebeci Mali Müşavir(SMMM), %40,5'i (SM) olarak çalışmaktadır.

Eğitim	Kişi Sayısı	%
Meslek Lisesi	25	20,7
Ön Lisans	12	9,9
Lisans	77	63,6
Lisansüstü	3	2,5
Toplam Cevap Veren	117	96,7
Cevap Vermeyen	4	3,3
Toplam	121	100,0

Tablo 2: SM ve SMMM'lerin Eğitim Durumları

Tablo 2'de ankete katılan meslek mensuplarının eğitim durumları gösterilmiştir. Buna göre; % 63,6 oranı ile lisans mezunları ilk sırada, % 20,7 oranı ile meslek lisesi mezunları 2. sırada, önlisans mezunları ise % 9,9 oranı ile 3. sırada yer almaktadır.

Meslek Mensuplarının Verdiği Hizmetler	Kişi Sayısı	%
Yatırım Danışmanlığı	41	33,9
Vergi Danışmanlığı	110	90,9
Finansal Raporlama	61	50,4
Malîyet Analizi	61	50,4
Finansal Analiz	53	43,8
Bütçeleme	38	31,4

Tablo 3: Mükelleflerin Meslek Mensuplarından Talep Ettiği Hizmetler

Mükelleflerin; meslek mensuplarından hangi hizmetleri talep ettiklerine yönelik soruların soruya verilen yanıt tablo 3'te verilmiştir. Buna göre mükellefler; meslek mensuplarından %90,9 oranında vergi danışmanlığı, %50,4 oranında maliyet analizi ve finansal raporlama hizmeti talep ettikleri tespit edilmiştir. Finansal analiz, yatırım danışmanlığı ve bütçeleme hizmetleri daha sonra gelmektedir.

Nereden Takip Ediyor	Kişi Sayısı	%
İnternette Takip Edenler	118	97,5
Meslektaşlardan Takip Edenler	79	65,3
Resmi Gazeteden Takip Edenler	54	44,6
Sürekli Yayınlarından Takip Edenler	71	58,7
Mevzuattan Takip Edenler	82	67,8
Bilimsel Yayınlarından Takip Edenler	40	33,1
Meslek Odalarından Takip Edenler	65	53,7

Tablo 4: Meslek Mensupları Mesleki Gelişmeleri Nereden Takip Ediyorlar

Tablo 4'te de görüleceği üzere, meslek mensuplarının mesleki gelişmeleri nereden takip ettikleri sorusuna verdikleri yanıtlarda internet %97,5 oranla ilk sırayı almıştır. Bunu %67,8 oranla mevzuattan takip etme ve %65,3 oranla meslek mensuplarının birbirleriyle görüşmeleri izlemiştir. Ayrıca meslek odalarından gelişmeleri takip edenlerin % 53,7 oranında olması meslek mensuplarının meslek odaları ile bağlarının oldukça iyi olduğunu söyleyebiliriz.

Neler Gelişmeli	Kişi Sayısı	%
Eğitim	110	90,9
Bilgi İşlem	88	72,7
Meslek Yasaları	95	78,5
Yabancı Dil	62	51,2
AB ile Türkiye Yasalarının Uyumu	67	55,4
Türkiye Muhasebe Standartları	70	57,9

Tablo 5: Muhasebecilik Mesleği Hangi Yönden Kendisini Geliştirmeli

Tablo 5'te meslek mensuplarının mesleğin hangi yönden gelişmesi gerektiği sorusuna verdikleri yanıtlar görülmektedir. Buna göre muhasebecilik mesleğinin gelişiminde % 90,9 oranla eğitim ilk sırada yer almıştır. Ayrıca mesleğin gelişiminde meslek yasaları ve bilgi işleminin mesleğin gelişiminde önemli olduğu vurgulanmıştır. Türkiye Muhasebe Standartları ve AB ile Türkiye yasalarının uyumu mesleğin gelişiminde daha sonra gelmektedir.

Temel Sorunlar	Kişi Sayısı	%
Teknolojik Sorun	63	52,1
Meslek Yasalarından Yaşanan Sorunlar	78	64,5
Mali Sorunlar	101	83,5
Eğitilmiş Eleman	83	68,6
Meslek Ahlakı	82	67,8
Örgütlenme	70	57,9
Haksız Rekabet	83	68,6

Tablo 6: Meslek Mensuplarının Sorunları

Tablo 6'da, muhasebe mesleğinin temel sorunlarının neler olduğu sorusuna meslek mensuplarının verdiği yanıtlar görülmektedir. Meslek mensuplarının mesleği icra etmelerinde karşılaştıkları temel sorunların başında %83,5 oranı ile mali sorunlar gelmektedir. Meslek mensupları bu sorunu açık uçlu sorularda da dile getirerek mükelleflerden istedikleri ücreti alamadıklarını anlaşılan durumda da anlaşılabilir ücretleri tahsil edemedikleri tespit edilmiştir. 68,6 oranla eğitilmiş eleman bulmada ve haksız rekabet koşullarında da sorunlar yaşadıkları görülmektedir.

Ofis Programları Kullanımı	Sık		Bazen		Hiç	
	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%
MS Excel	107	88,4	8	6,6	1	0,8
MS Word	106	87,6	4	3,3	-	-
MS Power Point	23	19	16	13,2	17	14

Tablo 7: Meslek Mensuplarının Ofis Programları Kullanımı

Meslek mensupları, muhasebe paket programlarının yanında ofis programları da kullanmaktadırlar. Tablo 7'de görüldüğü üzere, meslek mensuplarının %88,4'ü Excel'i ve %87,6'sı da Word'u de tercih etmektedirler. Bu durum meslek mensuplarının iyi birer bilgisayar kullanıcısı olduğunu göstermektedir.

İnternet Kullanımı	Kişi Sayısı	%
İnterneti Mesleki Gelişmeleri Takip Etmek İçin Kullanım	98	95,1
E-mail (Haberleşme) Amaçlı Kullanım	91	90,1
İnterneti Personel İlanı İçin Kullanım	21	38,2
Mükellefler ile Haberleşme	64	72,7

Tablo 8: Meslek Mensuplarının İnternet Kullanımı

Meslek mensuplarının interneti hangi amaçla kullandıklarına yönelik soruya verdikleri yanıtlar tablo 8'de gösterilmiştir. Meslek mensupları %95,1 oranla mesleki gelişmeleri takip etmek amacıyla interneti kullandıklarını belirtmişlerdir. Bunu % 90,1 oranında e-mail, %72,7 oranında da mükellefler ile haberleşmek için kullandıklarını ifade etmişlerdir.

Meslek mensupları interneti mesleki gelişmeleri takip etmek için kullanımı sorulduğunda ise mesleki gelişmeleri takip etmek ve haberleşme amaçlı kullandıkları görülmektedir.

Nitelik	Kişi Sayısı	%
Deneyim	103	93,6
Eğitim Almış Olma	100	97,1
Ofis Araç Kullanımı	101	96,2
Yaratıcı Olma	101	97,1
Teknolojiyi Takip Etme	100	98,0
Yasaları Takip Etme	101	97,1
Cinsiyet	21	30,0
Yaş	58	78,4
Askerlik	57	77,0
Yabancı Dil	35	51,5

Tablo 9: Mesleğe Elemanında Aranılan Nitelikler

Tablo 9'da görüldüğü gibi, meslek mensuplarının eleman tercihlerinde ilk sırada %98 oranı ile teknolojiyi takip etme, ikinci sırada %97,1 oranı ile eğitimli olma, yaratıcı olma ve yasaları takip etme özellikleri yer almaktadır. Bunu ofis araçları kullanımı ve deneyim takip etmektedir.

Okul	Yeterlilik	Kişi Sayısı		%	
		SM	SMMM	SM	SMMM
Meslek Lisesi	Yeterli	13	15	29,55	26,32
	Fikrim yok	2	4	4,55	7,02
	Yetersiz	29	38	65,91	66,67
Meslek Yüksekokulu	Yeterli	10	24	25,64	42,86
	Fikrim yok	3	4	7,69	7,14
	Yetersiz	26	28	66,67	50,00
Fakülte	Yeterli	16	25	45,71	50,00
	Fikrim yok	2	3	5,71	6,00
	Yetersiz	17	22	48,57	44,00

Tablo 10: Meslek Mensuplarının Mesleki Eğitim Veren Okullara Genel Bakışı

Meslek mensuplarının meslek liseleri, meslek yüksekokulları ve fakültelerde verilen teorik eğitimin yeterliliği ile ilgili görüşleri tablo 10'da gösterilmiştir. SMMM'ler fakültelerde verilen eğitimi yeterli bulurken SM'ler yetersiz bulmaktadırlar. Meslek liseleri ve meslek yüksekokullarındaki eğitimi ise hem SM'ler hem de SMMM'ler yetersiz bulmaktadır.

Okulda Verilen Eğitim		Kişi Sayısı		%	
		SM	SMMM	SM	SMMM
Bilgi	Yeterli	1	6	2,44	10,17
	Fikrim yok	1	0	2,44	0
	Yetersiz	39	53	95,12	89,83
Program Eğitimi	Yeterli	4	12	11,43	21,82
	Fikrim yok	1	3	2,86	5,45
	Yetersiz	30	40	85,71	72,73
İletişim	Yeterli	7	12	29,17	28,57
	Fikrim yok	3	5	12,50	11,90
	Yetersiz	14	25	58,33	59,52
Mesleğe İlgili	Yeterli	5	11	17,24	22,00
	Fikrim yok	0	2	0	4,00
	Yetersiz	24	37	82,76	74,00
Mesleğe Yönelik Uygulama	Yeterli	1	1	2,38	1,54
	Fikrim yok	0	0	0	0
	Yetersiz	41	64	97,62	98,46

Tablo 11: Meslek Mensuplarına Göre İşgörenlerin Mesleğe Başladıktan Sonra Uygulamada Yaşadıkları Problemler

Tablo 11'de görüldüğü gibi, meslek mensuplarına göre; üniversitelerden ilgili eğitimi alarak mezun olan işgörenler mesleğe başladıktan sonra %98,04 oranla mesleğe yönelik

uygulamada yetersizdir. Bunu bilgi, mesleğe ilgi ve bilgisayar programı eğitiminin yetersizliği izlemiştir.

Açık uçlu sorulara verilen yanıtlarda sadece üniversitelerdeki öğrencilerin değil öğretim elemanlarının da uygulamada yetersiz olduğunu dile getirmişlerdir. Pek çok öğretim elemanının program bilmediğinden de söz edilmektedir. Muhasebe programı yazan firmalarla yaptığımız birebir görüşmelerde de firma eğitimcileri eğitim kurumlarına yaptıkları eğitimlerde karşılaştıkları temel sorun olarak muhasebe bilen öğretim elemanlarının bilgisayar konusunda zayıf, bilgisayar bilen öğretim elemanlarının da muhasebe konusunda zayıf olduklarını dile getirmişlerdir.

Unvan	Son İki Yıl Eğitim				Toplam
	Evet		Hayır		
	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%	
Serbest Muhasebeci	11	25,58	32	74,42	43
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	20	33,90	39	66,10	59
Toplam	31	30,40	71	69,60	102

Tablo 12: Meslek Mensuplarının Mesleki Kurs ve Seminerlere Katılımı

Tablo 12’de meslek mensuplarının mesleki kurs ve seminerlere katılımına verilen yanıtlar gösterilmiştir. Buna göre, verilen eğitimleri yeterli bulmamalarına rağmen mesleki kurs ve seminerlere elemanlarını göndermemektedirler. Ancak SMMM’ler SM’lere göre mesleki eğitime daha fazla önem vermektedirler.

Deneyim	Son İki Yıl Eğitim				Toplam
	Evet		Hayır		
	Kişi Sayısı	%	Kişi Sayısı	%	
0-5 Yıl Tecrübe	1	25,00	3	75,00	4
5-10 Yıl Tecrübe	3	15,00	17	85,00	20
10-15 Yıl Tecrübe	10	37,04	17	62,96	27
15-20 Yıl Tecrübe	7	31,82	15	68,18	22
20 Yıldan Fazla Tecrübe	10	34,48	19	65,52	29
Toplam	31	30,39	71	69,61	102

Tablo 13: Meslekteki Çalışma Yılına Göre Mesleki Kurs ve Seminerlere Katılım

Tablo 13’den de görüldüğü gibi, meslek mensuplarının deneyimi arttıkça mesleki kurs ve seminerlere katılımları da artmaktadır. Ancak yeterli değildir. Ayrıca meslek mensuplarının deneyimi arttıkça bilimsel yayınlardan mesleki gelişmeleri takip ettikleri tespit edilmiştir.

Unvan	Gelecek		Toplam
	Olumsuz	Olumlu	
Serbest Muhasebeci	20	26	46
Serbest Muhasebeci Mali Müşavir	14	44	58
Toplam	34	70	104

Tablo 14: Meslek Mensuplarının Mesleğin Geleceğine Bakışı

Tablo 14'te de görüldüğü üzere, mesleğin geleceğine SMMM'ler, SM'lere göre daha olumlu bakmaktadırlar. Ancak mesleğin geleceğini olumsuz görenlerin sayısının da küçümsenmeyecek ölçüde olduğu görülmektedir.

Meslek mensuplarının geleceğin SM ve SMMM'sinde olması gereken özelliklerin neler olması gerektiğine yönelik açık uçlu soruya verdikleri yanıtları ise aşağıdaki gibi özetleyebiliriz;

- Teknolojiyi takip eden
- Bilgi olarak donanımlı
- Eğitimli (özellikli hukuk bilgisi olan ve yabancı dili olan)
- Etik değerlere saygılı
- Araştırmacı
- İletişimi kuvvetli kişiler olmalıdır.

Meslek mensuplarının teknolojik gelişmelerin mesleği nasıl etkileyeceğine yönelik açık uçlu soruya verdikleri yanıtları ise aşağıdaki gibi özetleyebiliriz;

- Teknolojik gelişmeler mesleki bilginin ön plana çıkmasını sağlayacaktır.
- Kırtasiye azalacaktır.
- Zaman tasarrufu sağlayacaktır.
- Bilgi edinme kolaylaşacaktır.
- İş yükünü hafifletecektir.

Hazırlanan yasa taslağı ile tüm işletmelerin web sayfası olması zorunlu olacaktır. Meslek mensuplarına bu konu ile ilgili çalışmaları sorulduğunda; anketimize katılan SM ve SMMM'lerin sadece 3'ünün web sayfası bulunduğu ve meslek mensuplarının bu soruyu mükelleflerin web sayfası olarak algıladıkları görülmektedir.

3. Sonuç

Antalya ilindeki meslek mensuplarının büyük bir bölümünün lisans eğitimi aldığı, SMMM'lerin fakültelerde verilen teorik eğitimi yeterli bulduğu, SM'lerin ise yetersiz buldukları tespit edilmiştir. Hem SM'ler hem de SMMM'ler meslek liseleri ve meslek yüksekokullarında verilen teorik eğitimi yeterli bulmamaktadırlar. Ayrıca meslek mensupları üniversitelerde verilen eğitimin mesleki uygulamalar ko-

nusunda yeterli olmadığı ve pek çok öğretim elemanının program bilmediğini ifade etmişlerdir. Diğer taraftan, deneyimli meslek mensuplarının yeni meslek mensuplarına göre bilimsel yayınlardan daha çok yararlandıkları ve mesleki gelişimle ilgili sürekli eğitimlere daha fazla ilgi gösterdikleri görülmektedir.

Muhasebe programı yazan firmalarla yaptığımız birebir görüşmelerde ise firma eğitimcileri eğitim kurumlarına yaptıkları eğitimlerde karşılaştıkları temel sorun olarak muhasebe bilen öğretim elemanlarının bilgisayar konusunda, bilgisayar bilen öğretim elemanlarının da muhasebe konusunda yeterli olmadıklarını dile getirmişlerdir.

Araştırmada dikkat çeken diğer bir bulgu ise, işletmelerin ve meslek mensubu sayısının artmasına rağmen, meslek mensuplarının verdiği hizmet çeşitliliğinde herhangi bir artışın olmamasıdır. Mükelleflerin yüksek oranda vergi danışmanlığı istemeleri, günümüz teknolojik ortamının getirdiği danışmanlık ve denetim hizmetlerini talep etmemeleridir. Bu da değişen muhasebeci profili ile örtüşmemektedir.

Antalya ilindeki meslek mensupları mesleki gelişmeleri teknolojik olanaklardan yararlanarak takip etmektedirler. Bunun için daha çok interneti kullandıkları, muhasebe paket programlarının yanında ofis programlarını da kullandıkları tespit edilmiştir. İyi birer bilgisayar kullanıcısı olan meslek mensuplarının sık sık program değiştirmeleri ise teknolojik gelişmeleri yakından takip ettiklerini göstermektedir. Ancak teknolojinin getirilerinden yeterince faydalanamamaktadırlar. Bunun sebebi devletin işleyişinin teknolojiye tam olarak ayak uyduramamasıdır. Devlet e-bildirge, e-beyanname, SSK işlemleri gibi pek çok işlemi de teknolojik ortama taşımıştır. Bu durum meslek mensuplarına destek olmakla birlikte yapılan değişimlerin alt yapısız olması ve yasal düzenlemelerin pek çoğunun meslek mensuplarıyla ortak yapılmamasından dolayı sıkıntılar doğurduğu beyan edilmiştir.

Sonuç olarak meslek mensuplarının teknolojiyi, mükellefe hizmet anlamında tek bir amaç için kullandıkları görülmek-

tedir. Oysa teknolojiyi, paket programlardan ayrı olarak, elektronik haberleşme, veri entegrasyonu ve mükelleflerin kendi bilgilerini uzaktan erişim olanağının sağlanması gibi hizmetleri sunarak, hem zamandan ve maliyetten tasarruf sağlama hem de mükelleflere olan hizmetin kalitesini ve verimliliğini artırma amaçlı olarak kullanılması mesleğin hak ettiği yeri bulmasına yardımcı olacaktır. Ayrıca, mesleğe başlamadan önce alınan eğitim her ne kadar yeterli ise de, bu gelişmeler için sürekli mesleki eğitim programlarının geliştirilmesi ve meslek mensuplarının bu programlara katılmalarını sağlamak gerektiğini söyleyebiliriz.

Kaynakça

Anonymus, "Technology Efficiencies Can Improve Service to Small-Business Clients", Accounting Office Management&Administration Report, November 2004, No:4, Vol:11.

EROL, Mikail, ATMACA, Metin ve ŞAHİN, Levent, "Bilişim Teknolojilerindeki Gelişmelerin Muhasebe Meslek Elemanlarının (SM-SMMM-YMM) Mesleki Faaliyetlerine Olan Etkileri ve Ampirik Bir Çalışma", Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Eylül 2004, Yıl:4, Sayı:13.

SÜRMEİ, Sürmeli, (Ocak 2007), "Muhasebe Eğitiminde e-Değişimi Yakalamak", Muhasebe ve Finansman Dergisi, Ocak 2007, Sayı:33.

YAYLA, Hilmi Erdoğan Yayla ve CENGİZ, Ekrem. Cengiz(Eylül 2005), "Muhasebe Mesleğinin Tercih Edilmesinde Etkili Olan Faktörlerin Belirlenmesine Yönelik Bir Alan Çalışması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Örneği", Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi, Eylül 2005, Yıl:5, Sayı:16.

<http://sbe.balikesir.edu.tr/dergi/edergi/c5s8/makale/c5s8m3.pdf>, Erişim Tarihi: 05/01/2008

http://www.isletme.istanbul.edu.tr/surekli_vayinlar/tmes2004/bildiri8.doc,

Erişim Tarihi: 18/01/2008;

<http://www.ordusmmmo.org.tr/modules.php?name=News&file=article&sid=90>,

Erişim Tarihi: 25/01/2008.

Cumhuriyet'in Devraldığı Miras

Cumhuriyet'in devraldığı miras: 13 milyon nüfus, ilkel bir tarım, sıfıra yakın sanayi, madenlerin büyük çoğunluğu, limanlar ve var olan demiryolları yabancı şirketlerin yönetiminde. 153 ortaokul ve lise, sadece bir üniversite var. Halkın yalnız % 7'si okur-yazar, bu oran kadınlarda % 1 bile değil. Ortaokullarda 543, liselerde sadece 230 kız öğrenci okuyor. Ekonomik bakımdan yarı sömürge. Kişi başına gelir 4 lira, kişi başına ortalama kamu harcaması 50 krş. Alt yapı her alanda yetersiz. Bilim hayatı ve düşüncesi yok sayılacak düzeyde. Anadolu araştırmayan, nakilci ve yetersiz medreselerin elinde. Her yanda tarikatlar, tekkeler, dergahlar. Yasalar çağın gereklerinin gerisinde. Kadınların ilke olarak toplumsal hayatları ve hiçbir hakları yok. Kadınların da bir gün erkekler gibi doktor, mühendis, avukat, belediya başkanı, milletvekili, bakan olabileceklerini hayal etmek bile zor. Ne seçme hakları bulunuyor, ne seçilme. Kısacası vatandaş sayılmıyorlar. Ülke neredeyse bütünüyle ve pek çok alanda ortaçağ yazıyor.

*Kaynak: Turgut Özakman, Şu Çılgın Türkler
Sf. 682, 2006-İstanbul*